

התייחסות לנושא הדיון

אופירה אילון

החוג לניהול משאבי טבע וסביבה, אוניברסיטת חיפה; מוסד שמואל נאמן, הטכניון

שחר בוקמן

עורך אקולוגיה וסביבה

גיל פרוקטור

מנהל אגף בכיר שינוי האקלים, המשרד להגנת הסביבה

אלון טל

חבר כנסת

נתן זוסמן

Department of International Economics, The Geneva (Graduate Institute) (Switzerland)

ניר קנטור

מנהל איגוד הכימיה, פרמצבטיקה ואיכות הסביבה, התאחדות התעשיינים

אריה ונגר

מדען ראשי, אדם טבע ודין

תמי גנות-רוזנטריך

סמנכ"לית, אדם טבע ודין

ציטוט מומלץ

אילון א ובוקמן ש. 2022. רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה. *אקולוגיה וסביבה* 13(3).

ניקוי פאנלים סולאריים | צילום דנה סמיילי / הבנק העולמי, פליקה, CC BY-NC-ND 2.0

נושא הדיון

רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה

[שולחן הדיונים](#)

גיליון סתיו 2022 / כרך 13(3) / הפחתת פליטות גזי חממה 28 בנובמבר, 2022
המדינות החברות באמנת האקלים של האו"ם, ובהן כמובן ישראל, הסכימו בוועידת פריז (COP 21, בשנת 2015) שכל אחת מהן תגדיר את יעדיה הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בשטחה (Nationally Determined Contributions – NDCs). בהתאם לכך, נדרשה כל מדינה לקבוע לעצמה תוכנית פעולה לצורך עמידה ביעדים.

לאור דרישה זו אימצה ממשלת ישראל יעד של 8.8 טונות שווה ערך פחמן דו-חמצני **לנפש** בשנת 2025 ו-7.7 טונות **לנפש** בשנת 2030. יעד זה זכה לביקורת רבה, בעיקר מכיוון שבשל גידול האוכלוסייה הגבוה בישראל המשמעות המעשית שלו הייתה המשך הגידול בשיעור הפליטות.

לקראת ועידת האקלים בגלזגו התקבלה **החלטת ממשלה על מעבר לכלכלה דלת-פחמן** (החלטה מס' 171 מיום 25.7.2021) ובה עודכן היעד הלאומי: נקבע להפחית 27% מפליטות גזי החממה עד 2030, בהשוואה לפליטות שנמדדו ב-2015 (כלומר שב-2030 נפלוט 58 מיליון טונות בשנה), וכן להפחית עד שנת 2050 85% מהפליטות בהשוואה ל-2015 (כלומר שב-2050 נפלוט 12 מיליון טונות בשנה). יש לציין שבעוד ישראל מתייחסת לשנת 2015 כאל שנת הבסיס, כלומר זו השנה שהפליטות שהיו בה הן הבסיס להשוואות העתידיות, מדינות מתפתחות רבות מתייחסות לשנת 1990 כאל שנת הבסיס.

העדכון האחרון ליעד הלאומי הגיע בדמות הצהרת ראש הממשלה בנט במהלך הוועידה בגלזגו על איפוס מאזן הפליטות עד 2050, כלומר שגם 15% הנותרים יופחתו או יקוזזו באמצעים שונים של לכידת פחמן בישראל או על-ידי רכישת זכויות הפחתה או לכידה בשוק הבין-לאומי.

ברב-שיח זה אנו שמים במוקד הדיון את היעדים הלאומיים של ישראל להפחתת פליטות גזי החממה. בעזרת נציגים בכירים

מהמשרד להגנת הסביבה, מהרשות המחוקקת, מהתעשייה ומהחברה האזרחית וכן בעזרת כלכלן בכיר, ביקשנו להבין את תהליך קביעת היעדים, ואיך נגזרת מהם תוכנית פעולה משקית ומגזרית להפחתת פליטות; מה חשיבותם של יעדי הביניים ותוכנית החומש להתקדמות ההדרגתית לעבר היעד האסטרטגי הסופי; מה המשמעויות למשק הישראלי ולחברה הישראלית של המעבר לכלכלה דלת-פחמן, וכיצד ניתן לבצע את השינויים הנדרשים תוך פגיעה מזערית (אם בכלל) בצמיחה וללא הרחבת פערים חברתיים; מה המשמעות של עמידה בדרישות להפחתת פליטות עבור המגזר התעשייתי; מדוע להרחבת המיקוד מפליטות פחמן דו-חמצני לפליטות מתאן יש חשיבות רבה לעמידה ביעדי הביניים של 2030.

שתי פעולות מרכזיות שבות וחוזרות בין דפי המדור – חקיקת אקלים ותמחור פחמן – וזאת משום חשיבותן הקריטית ליצירת ודאות משקית ומחויבות ממשלתית ארוכת-טווח. נדמה שהצירוף של הבנת גדל השעה לאנושות, יחד עם מחויבות הנגזרת מהשייכות לקהילה הבין-לאומית ולחצים כלכליים, מוליך את ישראל במסלול לחקיקת חוק האקלים ולהטלת מס פחמן. קשה להפריז בחשיבותם של שני כלי המדיניות האלה להסגת המשק הישראלי לכיוון הנדרש לעמידה ביעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה.

עקרונות מנחים בקביעת יעדי לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה

גיל פרואקטור

מנהל אגף בכיר שינוי האקלים, המשרד להגנת הסביבה

מזכ"ל האו"ם אנטוניו גוטרה וראש הרשות הממשלה דאז של ישראל ובריטניה, נפתלי בנט ובוריסג'ונסון, בוועידת האקלים בגלזגו, נובמבר 2021. בוועידה הצהיר בנט על מחויבות ישראל לאיפוס מאזן הפליטות עד 2050 | צילום: Karwai Tang / ממשלת בריטניה, פליקר,

המדינות החברות באמנת האקלים של האו"ם, ובהן כמובן ישראל, הסכימו בוועידת פריז (COP 21, בשנת 2015) שכל אחת מהן תגדיר את יעדיה הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בשטחה (Nationally Determined Contributions – NDCs). בהתאם לכך, נדרשה כל מדינה לקבוע לעצמה תוכנית פעולה לצורך עמידה ביעדים.

לאור דרישה זו אימצה ממשלת ישראל יעד של 8.8 טונות שווה ערך פחמן דו-חמצני **לנפש** בשנת 2025 ו-7.7 טונות **לנפש** בשנת 2030. יעד זה זכה לביקורת רבה, בעיקר מכיוון שבשלב גידול האוכלוסייה הגבוה בישראל המשמעות המעשית שלו הייתה המשך הגידול בשיעור הפליטות.

לקראת ועידת האקלים בגלזגו התקבלה **החלטת ממשלה על מעבר לכלכלה דלת-פחמן** (החלטה מס' 171 מיום 25.7.2021) ובה עודכן היעד הלאומי: נקבע להפחית 27% מפליטות גזי החממה עד 2030, בהשוואה לפליטות שנמדדו ב-2015 (כלומר שב-

2030 נפלוט 58 מיליון טונות בשנה), וכן להפחית עד שנת 2050 85% מהפליטות בהשוואה ל-2015 (כלומר שב-2050 נפלוט 12 מיליון טונות בשנה). יש לציין שבעוד שישראל מתייחסת לשנת 2015 כאל שנת הבסיס, כלומר זו השנה שהפליטות שהיו בה הן הבסיס להשוואות העתידיות, מדינות מתפתחות רבות מתייחסות לשנת 1990 כאל שנת הבסיס.

העדכון האחרון ליעד הלאומי הגיע בדמות הצהרת ראש הממשלה בנט במהלך הוועידה בגלגו על איפוס מאזן הפליטות עד 2050, כלומר שגם 15% הנוותרים יופחתו או יקוזזו באמצעים שונים של לכידת פחמן בישראל או על-ידי רכישת זכויות הפחתה או לכידה בשוק הבין-לאומי.

ברב-שיח זה אנו שמים במוקד הדיון את היעדים הלאומיים של ישראל להפחתת פליטות גזי החממה. בעזרת נציגים בכירים מהמשרד להגנת הסביבה, מהרשות המחוקקת, מהתעשייה ומהחברה האזרחית וכן בעזרת כלכלן בכיר, ביקשנו להבין את תהליך קביעת היעדים, ואיך נגזרת מהם תוכנית פעולה משקית ומגזרית להפחתת פליטות; מה חשיבותם של יעדי הביניים ותוכנית החומש להתקדמות ההדרגתית לעבר היעד האסטרטגי הסופי; מה המשמעויות למשק הישראלי ולחברה הישראלית של המעבר לכלכלה דלת-פחמן, וכיצד ניתן לבצע את השינויים הנדרשים תוך פגיעה מזערית (אם בכלל) בצמיחה וללא הרחבת פערים חברתיים; מה המשמעות של עמידה בדרישות להפחתת פליטות עבור המגזר התעשייתי; מדוע להרחבת המיקוד מפליטות פחמן דו-חמצני לפליטות מתאן יש חשיבות רבה לעמידה ביעדי הביניים של 2030.

שתי פעולות מרכזיות שבות וחוזרות בין דפי המדור – חקיקת אקלים ותמחור פחמן – וזאת משום חשיבותן הקריטית ליצירת ודאות משקית ומחויבות ממשלתית ארוכות-טווח. נדמה שהצירוף של הבנת גודל השעה לאנושות, יחד עם מחויבות הנגזרת מהשייכות לקהילה הבין-לאומית ולחצים כלכליים, מוליך את ישראל במסלול לחקיקת חוק האקלים ולהטלת מס פחמן. קשה להפריז בחשיבותם של שני כלי המדיניות האלה להסגרת המשק הישראלי לכיוון הנדרש לעמידה ביעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה.

פורסם במסגרת הדיון: רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה

הגדרת היעדים הלאומיים להפחתת פליטות במסגרת חוק האקלים – פתולוגיה של עמימות ואנמיות

אלון טל

חבר כנסת

חבר הכנסת לשעבר, פרופ' אלון טל, יו"ר ועדת המשנה של הכנסת ה-24 לעניין השפעת הסביבה והאקלים על בריאות, מנהל דיון בוועדה. טל מתריע שקיימים סימנים לכך שישראל לא תעמוד גם ביעד המוצהר לצמצום פליטות ב-2030 | צילום: נועם מושקוביץ

המדינות החברות באמנת האקלים של האו"ם, ובהן כמוכן ישראל, הסכימו בוועידת פריז (COP 21, בשנת 2015) שכל אחת מהן תגדיר את יעדיה הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בשטחה (Nationally Determined Contributions – NDCs). בהתאם לכך, נדרשה כל מדינה לקבוע לעצמה תוכנית פעולה לצורך עמידה ביעדים.

לאור דרישה זו אימצה ממשלת ישראל יעד של 8.8 טונות שווה ערך פחמן דו-חמצני **לנפש** בשנת 2025 ו-7.7 טונות **לנפש** בשנת 2030. יעד זה זכה לביקורת רבה, בעיקר מכיוון שבשל גידול האוכלוסייה הגבוה בישראל המשמעות המעשית שלו הייתה המשך הגידול בשיעור הפליטות.

לקראת ועידת האקלים בגלזגו התקבלה **החלטת ממשלה על מעבר לכלכלה דלת-פחמן** (החלטה מס' 171 מיום 25.7.2021) ובה עודכן היעד הלאומי: נקבע להפחית 27% מפליטות גזי החממה עד 2030, בהשוואה לפליטות שנמדדו ב-2015 (כלומר שב-2030 נפלוט 58 מיליון טונות בשנה), וכן להפחית עד שנת 2050 85% מהפליטות בהשוואה ל-2015 (כלומר שב-2050 נפלוט 12 מיליון טונות בשנה). יש לציין שבעוד שישראל מתייחסת לשנת 2015 כאל שנת הבסיס, כלומר זו השנה שהפליטות שהיו בה הן הבסיס להשוואות העתידיות, מדינות מתפתחות רבות מתייחסות לשנת 1990 כאל שנת הבסיס.

העדכון האחרון ליעד הלאומי הגיע בדמות הצהרת ראש הממשלה בנט במהלך הוועידה בגלזגו על איפוס מאזן הפליטות עד 2050, כלומר שגם 15% הנותרים יופחתו או יקוזזו באמצעים שונים של לכידת פחמן בישראל או על-ידי רכישת זכויות הפחתה או לכידה בשוק הבין-לאומי.

ברב-שיח זה אנו שמים במוקד הדיון את היעדים הלאומיים של ישראל להפחתת פליטות גזי החממה. בעזרת נציגים בכירים מהמשרד להגנת הסביבה, מהרשות המחוקקת, מהתעשייה ומהחברה האזרחית וכן בעזרת כלכלן בכיר, ביקשנו להבין את תהליך קביעת היעדים, ואיך נגזרת מהם תוכנית פעולה משקית ומגזרית להפחתת פליטות; מה חשיבותם של יעדי הביניים ותוכנית החומש להתקדמות ההדרגתית לעבר היעד האסטרטגי הסופי; מה המשמעויות למשק הישראלי ולחברה הישראלית של המעבר לכלכלה דלת-פחמן, וכיצד ניתן לבצע את השינויים הנדרשים תוך פגיעה מזערית (אם בכלל) בצמיחה וללא הרחבת פערים חברתיים; מה המשמעות של עמידה בדרישות להפחתת פליטות עבור המגזר התעשייתי; מדוע להרחבת המיקוד מפליטות פחמן דו-חמצני לפליטות מתאן יש חשיבות רבה לעמידה ביעדי הביניים של 2030.

שתי פעולות מרכזיות שבוטחו וחוזרות בין דפי המדור – חקיקת אקלים ותמחור פחמן – וזאת משום חשיבותן הקריטית ליצירת ודאות משקית ומחויבות ממשלתית ארוכות-טווח. נדמה שהצירוף של הבנת גודל השעה לאנושות, יחד עם מחויבות הנגזרת מהשייכות לקהילה הבין-לאומית ולחצים כלכליים, מוליך את ישראל במסלול לחקיקת חוק האקלים ולהטלת מס פחמן. קשה להפריז בחשיבותם של שני כלי המדיניות האלה להסטת המשק הישראלי לכיוון הנדרש לעמידה ביעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה.

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה](#)

מעבר צודק לכלכלה מקיימת בישראל – עקרונות וקווים מנחים

נתן זוסמן

(Department of International Economics, The Geneva Graduate Institute (Switzerland)

פרויקט תרמו-סולארי בפארק המים רעות. המערכת פועלת בטכנולוגיה ייחודית של חברת Fidelity Energy Consulting הישראלית, המבוססת על קולטי שמש המיוצרים במפעל של חברת מגן אקו-אנרג'י, בעוטף עזה. המערכת מתאימה למתקנים הזקוקים למים בטמפרטורות נמוכות-בינוניות (20–45 מעלות), ויכולה לחסוך עד 30% מצריכת אנרגיית גז | באדיבות Fidelity Energy Consulting

המדינות החברות באמנת האקלים של האו"ם, ובהן כמובן ישראל, הסכימו בוועידת פריז (COP 21, שנת 2015) שכל אחת מהן תגדיר את יעדיה הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בשטחה (Nationally Determined Contributions – NDCs). בהתאם לכך, נדרשה כל מדינה לקבוע לעצמה תוכנית פעולה לצורך עמידה ביעדים.

לאור דרישה זו אימצה ממשלת ישראל יעד של 8.8 טונות שווה ערך פחמן דו-חמצני **לנפש** בשנת 2025 ו-7.7 טונות **לנפש** בשנת 2030. יעד זה זכה לביקורת רבה, בעיקר מכיוון שבשלב גידול האוכלוסייה הגבוה בישראל המשמעות המעשית שלו הייתה המשך הגידול בשיעור הפליטות.

לקראת ועידת האקלים בגלזגו התקבלה **החלטת ממשלה על מעבר לכלכלה דלת-פחמן** (החלטה מס' 171 מיום 25.7.2021) ובה עודכן היעד הלאומי: נקבע להפחית 27% מפליטות גזי החממה עד 2030, בהשוואה לפליטות שנמדדו ב-2015 (כלומר שב-2030 נפלוט 58 מיליון טונות בשנה), וכן להפחית עד שנת 2050 85% מהפליטות בהשוואה ל-2015 (כלומר שב-2050 נפלוט 12 מיליון טונות בשנה). יש לציין שבעוד שישראל מתייחסת לשנת 2015 כאל שנת הבסיס, כלומר זו השנה שהפליטות שהיו בה הן הבסיס להשוואות העתידיות, מדינות מתפתחות רבות מתייחסות לשנת 1990 כאל שנת הבסיס.

העדכון האחרון ליעד הלאומי הגיע בדמות הצהרת ראש הממשלה בנט במהלך הוועידה בגלזגו על איפוס מאזן הפליטות עד 2050, כלומר שגם 15% הנותרים יופחתו או יקוזזו באמצעים שונים של לכידת פחמן בישראל או על-ידי רכישת זכויות הפחתה או לכידה בשוק הבין-לאומי.

ברב-שיח זה אנו שמים במוקד הדיון את היעדים הלאומיים של ישראל להפחתת פליטות גזי החממה. בעזרת נציגים בכירים מהמשרד להגנת הסביבה, מהרשות המחוקקת, מהתעשייה ומהחברה האזרחית וכן בעזרת כלכלן בכיר, ביקשנו להבין את תהליך קביעת היעדים, ואיך נגזרת מהם תוכנית פעולה משקית ומגזרית להפחתת פליטות; מה חשיבותם של יעדי הביניים ותוכנית החומש להתקדמות ההדרגתית לעבר היעד האסטרטגי הסופי; מה המשמעויות למשק הישראלי ולחברה הישראלית של המעבר לכלכלה דלת-פחמן, וכיצד ניתן לבצע את השינויים הנדרשים תוך פגיעה מזערית (אם בכלל) בצמיחה וללא הרחבת פערים חברתיים; מה המשמעות של עמידה בדרישות להפחתת פליטות עבור המגזר התעשייתי; מדוע להרחבת המיקוד מפליטות פחמן דו-חמצני לפליטות מתאן יש חשיבות רבה לעמידה ביעדי הביניים של 2030.

שתי פעולות מרכזיות שבות וחוזרות בין דפי המדור – חקיקת אקלים ותמחור פחמן – וזאת משום חשיבותן הקריטית ליצירת ודאות משקית ומחויבות ממשלתית ארוכות-טווח. נדמה שהצירוף של הבנת גודל השעה לאנושות, יחד עם מחויבות הנגזרת מהשייכות לקהילה הבין-לאומית ולחצים כלכליים, מוליך את ישראל במסלול לחקיקת חוק האקלים ולהטלת מס פחמן. קשה להפריז בחשיבותם של שני כלי המדיניות האלה להסגת המשק הישראלי לכיוון הנדרש לעמידה ביעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה.

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה](#)

אתגרי הפחתת פליטות גזי חממה במגזר התעשייתי והמענה הממשלתי הנדרש להם

ניר קנטור

מנהל איגוד הכימיה, פרמצבטיקה ואיכות הסביבה, התאחדות התעשיינים

חברת UBQ Materials הישראלית פיתחה טכנולוגיה ייחודית ליצירת תרכובת תרמו-פלסטית, המופקת מפסולת עירונית בלתי ממוינת המיועדת להטמנה. אי-הטמנת הפסולת "חוסכת" פליטה שוות ערך לפחות ל-11.7 ק"ג פחמן דו-חמצני לכל ק"ג של החומר התרמו-פלסטי. החומר החדשני מתאים לשיטות ייצור ולפסי ייצור סטנדרטיים של אלפי סוגי מוצרים בתעשיות שונות, ותורם לצמצום פליטות גזי חממה ולשימור משאבים מתכלים | באדיבות UBQ Materials

המדינות החברות באמנת האקלים של האו"ם, ובהן כמובן ישראל, הסכימו בוועידת פריז (COP 21, בשנת 2015) שכל אחת מהן תגדיר את יעדיה הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בשטחה (Nationally Determined Contributions – NDCs). בהתאם לכך, נדרשה כל מדינה לקבוע לעצמה תוכנית פעולה לצורך עמידה ביעדים.

לאור דרישה זו אימצה ממשלת ישראל יעד של 8.8 טונות שווה ערך פחמן דו-חמצני **לנפש** בשנת 2025 ו-7.7 טונות **לנפש** בשנת 2030. יעד זה זכה לביקורת רבה, בעיקר מכיוון שבשל גידול האוכלוסייה הגבוה בישראל המשמעות המעשית שלו הייתה המשך הגידול בשיעור הפליטות.

לקראת ועידת האקלים בגלזגו התקבלה [החלטת ממשלה על מעבר לכלכלה דלת-פחמן](#) (החלטה מס' 171 מיום 25.7.2021) ובה עודכן היעד הלאומי: נקבע להפחית 27% מפליטות גזי החממה עד 2030, בהשוואה לפליטות שנמדדו ב-2015 (כלומר שב-2030 נפלוט 58 מיליון טונות בשנה), וכן להפחית עד שנת 2050 85% מהפליטות בהשוואה ל-2015 (כלומר שב-2050 נפלוט 12 מיליון טונות בשנה). יש לציין שבעוד שישראל מתייחסת לשנת 2015 כאל שנת הבסיס, כלומר זו השנה שהפליטות שהיו בה הן הבסיס להשוואות העתידיות, מדינות מתפתחות רבות מתייחסות לשנת 1990 כאל שנת הבסיס.

העדכון האחרון ליעד הלאומי הגיע בדמות הצהרת ראש הממשלה בנט במהלך הוועידה בגלזגו על איפוס מאזן הפליטות עד

2050, כלומר שגם 15% הנותרים יופחתו או יקוזזו באמצעים שונים של לכידת פחמן בישראל או על-ידי רכישת זכויות הפחתה או לכידה בשוק הבין-לאומי.

ברב-שיח זה אנו שמים במוקד הדיון את היעדים הלאומיים של ישראל להפחתת פליטות גזי החממה. בעזרת נציגים בכירים מהמשרד להגנת הסביבה, מהרשות המחוקקת, מהתעשייה ומהחברה האזרחית וכן בעזרת כלכלן בכיר, ביקשנו להבין את תהליך קביעת היעדים, ואיך נגזרת מהם תוכנית פעולה משקית ומגזרית להפחתת פליטות; מה חשיבותם של יעדי הביניים ותוכנית החומש להתקדמות ההדרגתית לעבר היעד האסטרטגי הסופי; מה המשמעויות למשק הישראלי ולחברה הישראלית של המעבר לכלכלה דלת-פחמן, וכיצד ניתן לבצע את השינויים הנדרשים תוך פגיעה מזערית (אם בכלל) בצמיחה וללא הרחבת פערים חברתיים; מה המשמעות של עמידה בדרישות להפחתת פליטות עבור המגזר התעשייתי; מדוע להרחבת המיקוד מפליטות פחמן דו-חמצני לפליטות מתאן יש חשיבות רבה לעמידה ביעדי הביניים של 2030.

שתי פעולות מרכזיות שבות וחוזרות בין דפי המדור – חקיקת אקלים ותמחור פחמן – וזאת משום חשיבותן הקריטית ליצירת ודאות משקית ומחויבות ממשלתית ארוכות-טווח. נדמה שהצירוף של הבנת גודל השעה לאנושות, יחד עם מחויבות הנגזרת מהשייכות לקהילה הבין-לאומית ולחצים כלכליים, מוליך את ישראל במסלול לחקיקת חוק האקלים ולהטלת מס פחמן. קשה להפריז בחשיבותם של שני כלי המדיניות האלה להסגת המשק הישראלי לכיוון הנדרש לעמידה ביעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה.

פורסם במסגרת הדיון: רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה

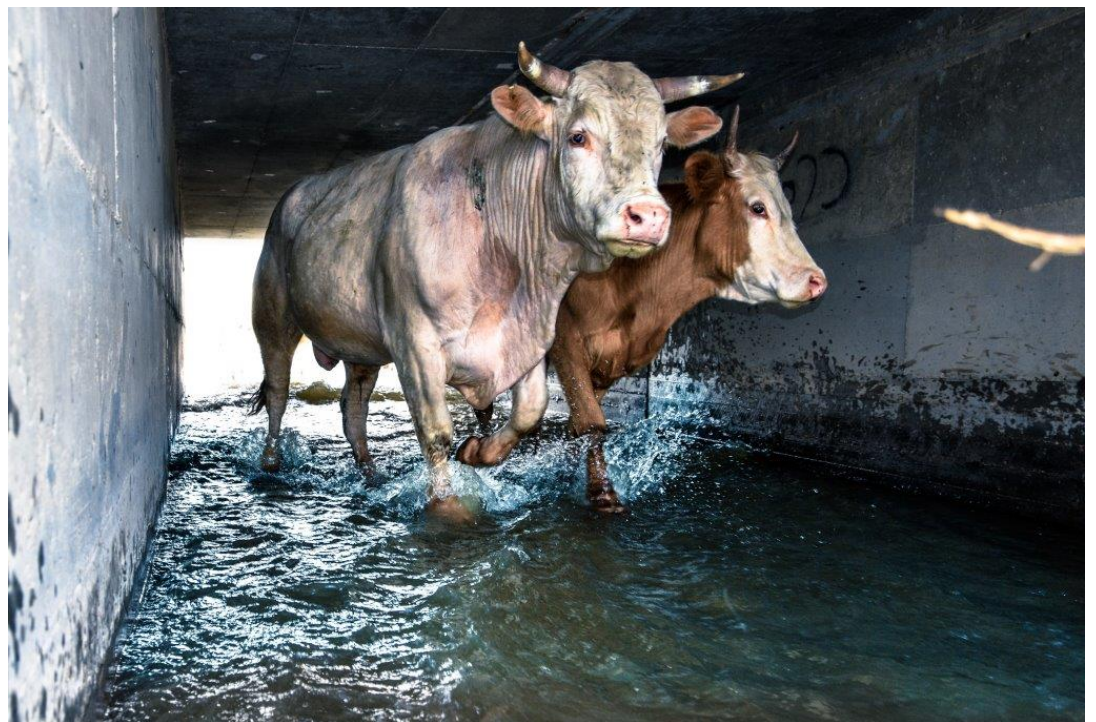
אסטרטגיית מתאן – המפתח לאיפוס פליטות גזי החממה

אריה ונגר

מדען ראשי, אדם טבע ודין

תמי גנות-רוזנשטריך

סמנכ"לית, אדם טבע ודין

גידול בקר הוא אחד המקורות המרכזיים לפליטת מתאן בישראל | צילום: שחר עזרא, Unsplash

המדינות החברות באמנת האקלים של האו"ם, ובהן כמובן ישראל, הסכימו בוועידת פריז (COP 21, בשנת 2015) שכל אחת מהן

תגדיר את יעדיה הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה בשטחה (Nationally Determined Contributions – NDCs). בהתאם לכך, נדרשה כל מדינה לקבוע לעצמה תוכנית פעולה לצורך עמידה ביעדים.

לאור דרישה זו אימצה ממשלת ישראל יעד של 8.8 טונות שווה ערך פחמן דו-חמצני **לנפש** בשנת 2025 ו-7.7 טונות **לנפש** בשנת 2030. יעד זה זכה לביקורת רבה, בעיקר מכיוון שבשל גידול האוכלוסייה הגבוה בישראל המשמעות המעשית שלו הייתה המשך הגידול בשיעור הפליטות.

לקראת ועידת האקלים בגלזגו התקבלה [החלטת ממשלה על מעבר לכלכלה דלת-פחמן](#) (החלטה מס' 171 מיום 25.7.2021) ובה עודכן היעד הלאומי: נקבע להפחית 27% מפליטות גזי החממה עד 2030, בהשוואה לפליטות שנמדדו ב-2015 (כלומר שב-2030 נפלוט 58 מיליון טונות בשנה), וכן להפחית עד שנת 2050 85% מהפליטות בהשוואה ל-2015 (כלומר שב-2050 נפלוט 12 מיליון טונות בשנה). יש לציין שבעוד שישראל מתייחסת לשנת 2015 כאל שנת הבסיס, כלומר זו השנה שהפליטות שהיו בה הן הבסיס להשוואות העתידיות, מדינות מתפתחות רבות מתייחסות לשנת 1990 כאל שנת הבסיס.

העדכון האחרון ליעד הלאומי הגיע בדמות הצהרת ראש הממשלה בנט במהלך הוועידה בגלזגו על איפוס מאזן הפליטות עד 2050, כלומר שגם 15% הנוותרים יופחתו או יקוזזו באמצעים שונים של לכידת פחמן בישראל או על-ידי רכישת זכויות הפחתה או לכידה בשוק הבין-לאומי.

ברב-שיח זה אנו שמים במוקד הדיון את היעדים הלאומיים של ישראל להפחתת פליטות גזי החממה. בעזרת נציגים בכירים מהמשרד להגנת הסביבה, מהרשות המחוקקת, מהתעשייה ומהחברה האזרחית וכן בעזרת כלכלן בכיר, ביקשנו להבין את תהליך קביעת היעדים, ואיך נגזרת מהם תוכנית פעולה משקית ומגזרית להפחתת פליטות; מה חשיבותם של יעדי הביניים ותוכנית החומש להתקדמות ההדרגתית לעבר היעד האסטרטגי הסופי; מה המשמעויות למשק הישראלי ולחברה הישראלית של המעבר לכלכלה דלת-פחמן, וכיצד ניתן לבצע את השינויים הנדרשים תוך פגיעה מזערית (אם בכלל) בצמיחה וללא הרחבת פערים חברתיים; מה המשמעות של עמידה בדרישות להפחתת פליטות עבור המגזר התעשייתי; מדוע להרחבת המיקוד מפליטות פחמן דו-חמצני לפליטות מתאן יש חשיבות רבה לעמידה ביעדי הביניים של 2030.

שתי פעולות מרכזיות שבות וחוזרות בין דפי המדור – חקיקת אקלים ותמחור פחמן – וזאת משום חשיבותן הקריטית ליצירת ודאות משקית ומחויבות ממשלתית ארוכות-טווח. נדמה שהצירוף של הבנת גודל השעה לאנושות, יחד עם מחויבות הנגזרת מהשייכות לקהילה הבין-לאומית ולחצים כלכליים, מוליך את ישראל במסלול לחקיקת חוק האקלים ולהטלת מס פחמן. קשה להפריז בחשיבותם של שני כלי המדיניות האלה להסטת המשק הישראלי לכיוון הנדרש לעמידה ביעדים הלאומיים להפחתת פליטות גזי החממה.

[פורסם במסגרת הדיון: רב-שיח בנושא הגדרת יעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה](#)